

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์สาระ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้ คือ

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสารต่าง ๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดและประชากร

ขั้นตอนที่ 2 สำนวนนวนิยายภาษาอังกฤษของนักเขียนชาวต่างชาติที่ใช้ฉากในเมืองไทย ในการดำเนินเรื่อง และมีตัวละครเอกหรือตัวละครรองเป็นคนไทย เพื่อกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นตอนที่ 3 เก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์ มี 2 ขั้นตอน คือ

3.1 สืบค้นข้อมูลโดยอ่านและเก็บเนื้อหาเกี่ยวกับฉากและสถานที่ในเมืองไทย ตามที่ปรากฏอยู่ในนวนิยายกลุ่มตัวอย่างที่นำมาศึกษา

3.2 นำข้อมูลที่รวบรวมมาได้ มาจัดลงให้สัมพันธ์กับหัวข้อที่กำหนดไว้แล้ว

ขั้นตอนที่ 4 นำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยวิธีการวิเคราะห์สาระ และสรุปผลการวิจัย

ขั้นตอนที่ 5 เขียนรายงาน

ระเบียบวิธีการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการเลือกนวนิยายภาษาอังกฤษที่จะนำมาศึกษา โดยอิงหลักเกณฑ์คือ เป็นนวนิยายภาษาอังกฤษที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเมืองไทย ผู้แต่งเป็นชาวต่างชาติ เรื่องย่อของนวนิยายบอกไว้ชัดเจนที่ปกหลัง และ/หรือ ปกในว่าใช้สถานที่ในเมืองไทย ไม่มีเนื้อหาที่ขัดต่อศีลธรรมอันดีงาม โดยคัดเลือกมาจากร้านตัวแทนจำหน่ายหนังสือใหญ่ในเมืองไทย คือ ดอกหญ้า นายอินทร์ ดวงกมล (สยามแอสคัวร์ และ ประตูน้ํา) Asia Book

และจากการค้นคว้าทางอินเทอร์เน็ต เพื่อให้ได้เห็นแนวคิดของนวนิยายภาษาอังกฤษ ที่แพร่หลายไปในกลุ่มคนต่าง ๆ ผู้วิจัยเลือกนวนิยายมา 3 เล่ม แต่ละเล่มคัดมาจากกลุ่มนวนิยาย 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีการจัดไว้เป็นแบบเรียนในสถาบันการศึกษา กลุ่มที่เคยคิดอันดับหนังสือขายดี และกลุ่มที่ไม่อยู่ในลักษณะของกลุ่มนวนิยายสองกลุ่มที่กล่าวมาแล้ว หนังสือ 3 เล่มที่ได้นำมาใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีดังนี้คือ

1. Rice Without Rain โดย Minfong Ho เป็นนวนิยายที่ใช้เรียนในสถานศึกษาต่าง ๆ เช่น Anwatin Middle School ในมลรัฐ Minneapolis และเป็นรายชื่อในหนังสือที่ใช้เรียนในระดับมัธยมของประเทศสิงคโปร์
2. The Big Mango โดย Jake Needham เป็นหนังสือที่เคยคิดอันดับขายดีในเอเชียเป็นเวลากว่า 1 ปี เมื่อออกวางตลาดในปี ค.ศ. 1999 (ออนไลน์)
3. Kingdom of Make – Believe โดย Dean Barrett

เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ จัดทำโดยการอ่านและสำรวจลักษณะเนื้อหาสาระของนวนิยายกลุ่มตัวอย่าง 3 เรื่อง จากนั้นสร้างตารางจัดหมวดหมู่เนื้อหาในนวนิยายที่เกี่ยวกับเมืองไทย ได้แก่กรอบการวิเคราะห์เนื้อหาของนวนิยายที่ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้น โดยอ้างอิงหัวข้อที่แสดงรูปแบบและรายละเอียดในการวิเคราะห์ที่ให้เห็นแนวคิดของผู้แต่งที่แสดงออกมาเป็นรูปธรรม ซึ่งตามแนวคิดที่เป็นรูปธรรมที่สุดในนวนิยาย คือ ฉากที่มีผู้ให้ความหมายไว้หลากหลาย โดยการวิจัยครั้งนี้ใช้แนวคิดที่ได้ปรับปรุงมาจากแนวทางการศึกษาฉากของนักการศึกษาสามท่านคือ เอ็ดการ์ วี โรเบิร์ตส์ (Edgar V. Roberts, 1988) เอ็ม.เอช. แอบรามส์ (M.H. Abrams, 1957) และ รัญญา สังกษพันธ์ (2539) และสร้างเป็นตารางการนำเสนอภาพเมืองไทยตามหัวข้อดังนี้ คือ

1. ช่วงเวลาหรือยุคสมัยที่เกิดเหตุการณ์ในเรื่อง
2. ด้านรูปธรรม ซึ่งมีลักษณะดังนี้คือ
  - 2.1 เป็นสภาพที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น อาคารบ้านเรือน สถานที่ วัตถุที่ใช้รถยนต์ สลัมและชุมชนแออัด

2.2 สภาพธรรมชาติที่แวดล้อมตัวละคร เช่น ทิวทัศน์ ทะเล ภูเขา ทุ่งโล่ง ป่าเปลี่ยว ฯลฯ รวมไปถึงการตกแต่งภายในบ้านหรืออาคารต่าง ๆ

3. ด้านที่เป็นสภาพแวดล้อมเชิงนามธรรม เช่น ศาสนา จารีตประเพณี ค่านิยม ความเชื่อ

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์

ในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ ผู้วิจัยมีขั้นตอนในการสร้างดังนี้ คือ

1. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวกับทฤษฎีและแนวคิดในการวิเคราะห์นวนิยาย หัวข้อ สำหรับการศึกษามากและสถานที่ในนวนิยายที่สะท้อนแนวคิดของผู้แต่ง รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง บทวิจารณ์นวนิยายกลุ่มตัวอย่างและประวัติของผู้แต่งนวนิยายกลุ่มตัวอย่าง
2. ศึกษาหัวข้อที่แสดงรูปแบบและรายละเอียดทางด้านฉาก และสถานที่ของ นักการศึกษาต่าง ๆ
3. ผสมผสานหัวข้อทางการศึกษาจากและสถานที่ต่าง ๆ เหล่านี้ของนักการศึกษา ทั้ง 3 ท่าน ดังที่ได้กล่าวแล้วข้างต้น โดยมีการพิจารณาและจัดกลุ่มบางหัวข้อที่มี ลักษณะใกล้เคียงกันเข้าด้วยกัน ดังแสดงใน ตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แนวทางการจัดกลุ่มหัวข้อการวิเคราะห์นวนิยายกลุ่มตัวอย่าง

หัวข้อทางการวิเคราะห์ ฉากของโรเบิร์ต (1988)	หัวข้อทางการวิเคราะห์ฉาก ของ แอบรามส์ (1957)	หัวข้อทางการวิเคราะห์ ฉากของธัญญา สังขพันธานนท์ (2539)	หัวข้อทางการวิเคราะห์ฉาก ในงานวิจัยครั้งนี้
1. ธรรมชาติ รวมไปถึง สิ่งแวดล้อม เวลาใน แต่ละวัน บรรยากาศ สภาพ ภูมิศาสตร์ ฤดูกาล 2. สิ่งประดิษฐ์ต่าง ๆ	1. สถานที่ 2. เวลาทางประวัติศาสตร์ 3. เงื่อนไข สภาพแวดล้อม ทางสังคมที่เหตุการณ์ ในเรื่องเกิดขึ้น	1. ฉากที่เป็นธรรมชาติ รวมไปถึงการพรรณนา การตกแต่งภายในบ้าน หรืออาคารต่าง ๆ 2. ฉากที่เป็นสิ่งประดิษฐ์ เช่น อาคารบ้านเรือน 2.1 ฉากที่เป็นช่วงเวลา หรือยุคสมัย 2.2 ฉากที่เป็นสภาพ การดำเนินชีวิต ของตัวละคร รวมไปถึง ถึงแบบแผนการ ดำเนินชีวิตของ ชุมชนและสังคม 3. ฉากที่เป็นสภาพแวดล้อม เชิงนามธรรม เช่น ศาสนา จารีตประเพณี ค่านิยม ศีลธรรม รวมไปถึง อารมณ์และความรู้สึก ของตัวละคร	1. ช่วงเวลาที่เกิดเหตุการณ์ ในเรื่อง 2. ฉากที่เป็นสภาพแวดล้อม ด้านรูปธรรมซึ่งมี ลักษณะดังนี้ คือ 2.1 เป็นสภาพที่มนุษย์ สร้างขึ้น เช่น อาคาร สถานที่ วัตถุที่ใช้ รถยนต์ สลัมและชุมชน แออัด 2.2 เป็นสภาพธรรมชาติ ที่แวดล้อมตัวละคร เช่น ทิวทัศน์ ทะเล ทุ่งโล่ง การพรรณนา การตกแต่งภายใน บ้านหรืออาคารต่าง ๆ 3. ฉากที่เป็นสภาพแวดล้อม เชิงนามธรรม เช่น ศาสนา จารีตประเพณี ค่านิยม ความเชื่อ รวมไปถึง อารมณ์และความรู้สึก ของตัวละคร

จากตารางที่ 1 ผู้วิจัยจัดทำหัวข้อทางการวิเคราะห์ฉากและสถานที่ โดยอ้างอิงหัวข้อทางการศึกษามากของ เอคการ์ วี โรเบิร์ตส์ (Edgar V. Roberts, 1988) เอ็ม.เอช. แอบรามส์ (M.H. Abrams, 1957) และ รัญญา สังขพันธานนท์ (2539) โดยมีขั้นตอนดังนี้ คือ

- คัดเลือกหัวข้อที่แสดงรูปแบบและรายละเอียดทางฉากและสถานที่เหล่านี้ ที่ผู้วิจัยเห็นว่ามีความคล้ายหรือใกล้เคียงกัน และได้หัวข้อที่มีลักษณะดังกล่าวมา 3 หัวข้อ โดยพิจารณาถึงความจำเป็นและความเหมาะสมต่อการศึกษาสภาพเมืองไทย นำมาจัดทำเป็นกรอบความคิดทางการศึกษาสภาพเมืองไทย ซึ่งจะใช้เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์เนื้อหาทางสภาพเมืองไทยที่ปรากฏจากการใช้ฉากและสถานที่ในนวนิยายภาษาอังกฤษของนักเขียนต่างชาติต่อไป

- ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่จะใช้ในการวิเคราะห์ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 2 ท่าน ทำการตรวจแก้ไข คือ ผศ.ดร.สืบพงษ์ ธรรมชาติ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ นครศรีธรรมราช และ ผศ.ดร.ปฐมา อักษรจรุง คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ หาดใหญ่

วิธีดำเนินการวิเคราะห์

กระบวนการในการวิเคราะห์เนื้อหาทางการนำเสนอสภาพเมืองไทย แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมการสำหรับการวิเคราะห์

ขั้นตอนที่ 2 การฝึกการวิเคราะห์

ขั้นตอนที่ 3 การปฏิบัติการวิเคราะห์

ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมการสำหรับการวิเคราะห์

ในขั้นนี้ เป็นการเตรียมความพร้อมด้านปัจจัยต่าง ๆ ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยให้การดำเนินการในขั้นตอนต่อไป มีประสิทธิภาพ ซึ่งได้แก่ การศึกษาเอกสารต่าง ๆ เกี่ยวกับความรู้ทางการวิเคราะห์นวนิยาย และความรู้ทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง ข้อตกลงและเกณฑ์ในการปฏิบัติ ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็นลำดับดังนี้คือ

1. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อทางการศึกษานวนิยาย โดยเน้นด้านฉากและสถานที่ รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาวิเคราะห์หัวข้อทางเนื้อหาและระดับการสอดแทรกแนวคิดที่เกี่ยวกับฉากและสถานที่ที่ใช้ในนวนิยาย

2. อ่านเนื้อหาในนวนิยายกลุ่มตัวอย่างที่นำมาศึกษา และพิจารณาเนื้อเรื่อง ฉากและสถานที่เมืองไทยที่ปรากฏในเนื้อเรื่อง

3. วิเคราะห์เนื้อหาที่ระบุชัดเจนว่าเป็นฉากและสถานที่ในเมืองไทย แล้วจัดลงหัวข้อต่าง ๆ ตามกรอบความคิดที่กำหนดไว้

4. เนื้อหาที่วิเคราะห์ และจัดลงให้สัมพันธ์กับหัวข้อที่กำหนดไว้ ได้นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 2 ท่าน ตรวจสอบ ได้แก่

4.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สีบพงศ์ ธรรมชาติ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

4.2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปฐม อักษรจรุง ภาควิชาภาษาและภาษาศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ หาดใหญ่

ขั้นตอนที่ 2 การฝึกการวิเคราะห์

ขั้นตอนนี้ เป็นการฝึกปฏิบัติการวิเคราะห์ก่อนที่จะดำเนินการจริงในขั้นต่อไป ทั้งนี้เพื่อเป็นการประเมินในขั้นต้นว่า ผู้วิจัยมีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถปฏิบัติการวิเคราะห์ได้ในระดับใด โดยผู้วิจัยทำการฝึกวิเคราะห์เนื้อหาทางการใช้ฉากและสถานที่ในนวนิยายเรื่อง Rice Without Rain จำนวน 1 ตอน ตามหัวข้อที่กำหนดไว้ แล้วผู้วิจัยนำไปปรึกษาผู้เชี่ยวชาญทั้งสองท่าน พิจารณาความถูกต้องในการวิเคราะห์ เพื่อเป็นแนวในการวิเคราะห์ต่อไป ดังตัวอย่างเช่น ข้อความหน้าที่ 95 ของเรื่อง Rice Without Rain มีดังนี้คือ

ผู้แต่งบรรยายภาพของชานเมืองกรุงเทพ ขณะจินดา ตัวละครเอก กำลังเดินทางมาทางรถไฟเพื่อเข้ากรุงเทพเป็นครั้งแรก ภาพชานเมืองกรุงเทพที่บรรยายผ่านสายตาของ จินดามีว่า "In the first rays of the morning light, newly

transplanted rice seedlings glowed a translucent gold. Sparkling water flowed from one paddy field to another, catching bits of sunlight. So much water in the dry season? And how could the rice have grown so tall when the monsoons were still months away? Jinda felt she must have entered a dream world."

ประโยคตัวอย่างนี้ จัดอยู่ในหัวข้อที่แสดงสภาพชนบทเมืองไทย
 ขันตอนการวิเคราะห์ที่ยึดแนวทางพื้นฐานในการพิจารณาการใช้ฉาก
 และสถานที่อยู่ 3 ประการ คือ ที่ไหน อย่างไร และเหตุใด ทำให้สรุปได้ว่า
 เนื้อหาของเรื่องในตอนนี้ เป็นการนำเสนอภาพทุ่งนาชนบทเมือง
 กรุงเทพฯ ที่อยู่สองข้างทางรถไฟ ที่กำลังเดินทางเข้าหัวลำโพง การนำเสนอในเชิงพรรณนา
 และเปรียบเทียบชนบทสองแห่ง คือ ทุ่งนาบริเวณชนบทเมืองกรุงเทพฯ และทุ่งนาในเมืองเกิด
 ของตัวละครเอก คือ จินดา เป็นการพรรณนาความเป็นจริงของโลกภายนอกคือชนบทไทย
 สองแห่ง ว่า บริเวณใกล้กรุงเทพฯ มีทุ่งนาที่อุดมสมบูรณ์ ในขณะที่ทุ่งนาในแถบภาคเหนือ
 ที่เป็นบ้านเกิดของจินดาเอง กลับแห้งแล้ง เป็นสภาพความแตกต่างระหว่างชนบทใกล้
 กรุงเทพฯ และชนบทไกลกรุงเทพฯ และความคิดของตัวละครเอก คือ จินดา สะท้อนการ
 มองภาพ ที่เป็นการเปรียบเทียบชนบทใกล้กรุงเทพฯ ที่อุดมสมบูรณ์ กับสภาพชนบททาง
 ตอนเหนือของไทย ซึ่งแห้งแล้ง เป็นสาเหตุให้คนในชนบทที่ห่างไกลเมืองหลวงเกิดความ
 อพยพ ต้องเดินทางมาหางานทำที่กรุงเทพฯ และนำไปสู่การต่อสู้ของกลุ่มนักศึกษา
 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ที่ท้องสนามหลวง ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในเมืองไทย
 เมื่อปี พ.ศ. 2517 เป็นการแต่งเรื่องที่มีเค้าโครงเหตุการณ์จริงในประวัติศาสตร์ การต่อสู้
 ของนักศึกษาไทยมาผูกเรื่อง และเสริมแต่งด้วยการเข้าไปสู่ความนึกคิดของตัวบุคคลที่มี
 ส่วนร่วมในเหตุการณ์ครั้งนั้น

ขันตอนที่ 3 การปฏิบัติกรวิเคราะห์

ในขันตอนนี้ ผู้วิจัยได้สร้างตารางการวิเคราะห์และดำเนินการ
 วิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับเมืองไทย ด้วยการใชฉากในนวนิยายที่ศึกษา จำนวน 3 เล่ม
 โดยผู้วิจัยได้ปฏิบัติตามข้อตกลง เกณฑ์ที่กำหนด และวิธีการวิเคราะห์ เช่นเดียวกับการ

ฝึกวิเคราะห์ในขั้นตอนที่ 2 ทั้งนี้ ผู้วิจัย ได้วิเคราะห์นวนิยายแต่ละเล่มเป็นรายหน้าและรายบท ตามสภาพการใช้ฉากที่ปรากฏในเนื้อเรื่อง เมื่อผู้วิจัยวิเคราะห์ครบทุกตอนแล้ว ผู้วิจัยนำเนื้อหาที่วิเคราะห์ได้เสนออาจารย์ที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญทั้งสองคน เพื่อนำผลการวิเคราะห์มาสรุป โดยแยกการสรุปเป็นรายตอนตามหัวข้อที่กำหนดไว้ในตารางวิเคราะห์

เมื่อได้รายละเอียดในการวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับเมืองไทยที่ปรากฏในนวนิยายกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 เล่ม ผู้วิจัยได้นำสภาพเมืองไทยที่ปรากฏอยู่และมีเนื้อที่ใกล้เคียงกันหรือแตกต่างกัน นำมาเปรียบเทียบกัน โดยใช้วิธีการพรรณนา วิเคราะห์เพื่อศึกษาว่าหนังสือแต่ละเล่ม มีการกล่าวถึงเมืองไทยไว้อย่างใดบ้าง ในด้านการแสดงภาพสถานที่ และการเชื่อมโยงกล่าวถึงปัญหาสังคม สภาพความเปลี่ยนแปลงของเมืองไทยและอื่น ๆ ที่ผู้แต่งได้นำเสนอไว้ในนวนิยาย เพื่อให้ได้ทราบแนวคิดเกี่ยวกับเมืองไทยที่ปรากฏอยู่ในนวนิยายของชาวต่างชาติ เพื่อให้ครูผู้สอนภาษาอังกฤษได้ทราบเนื้อหา เพื่อใช้ประกอบแนวคิดในการนำนวนิยายเหล่านี้ไปเสริมในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่จะเอื้อต่อการเรียนภาษาอังกฤษและช่วยให้ผู้เรียนได้เห็นสภาพสังคมของตนเองด้วยในโอกาสต่อไป